

Cicero angriber en politisk modstander

Marcus Tullius Cicero (106-43 f.Kr.) var romersk jurist og politiker. En lang række af Ciceros breve og taler er bevaret. Desuden skrev han flere filosofiske og statsteoretiske værker, hvori han gjorde rede for, hvorledes samfundet efter hans opfattelse skulle styres. I 58 f.Kr. blev Cicero tvunget i eksil af sine politiske modstandere. L. Calpurnius Piso var det år konsul sammen med A. Gabinius. Piso var Cæsars svigerfar – samt allieret med Ciceros ærkefjende, den berygtede og skruppelløse folketribun P. Clodius, der stod bag forvisningen af Cicero. I 57 fik Cicero lov til at vende hjem. I Rom kom det i 55 til en heftig scene i senatet; Piso beklagede sig over Ciceros optræden og luftede samtidig sin adelige overlegenhed overfor opkomlingen, hvorefter Cicero gav ham rådt for usødet i en voldsom tale, der senere blev udgivet som et polemisk skrift.

Mon der nogensinde har eksisteret en så sølle stakkel, at han har følt sit mod styrket ved at kunne søge dækning i kampen bag din brede ryg, eller blot følt sine chancer stige under en retssag ved at have dig som advokat eller vitterlighedsvidne?

Næppe! Og så skulle jeg ønske mig hjælp med råd eller dåd fra dette tykke fjols, denne uappetitle koldklump; skulle jeg vente mig nogen som helst beskyttelse eller hjælp fra dette henslængte stinkende kadaver! Det jeg var ude efter, det var en konsuls hjælp. Ved "konsul" forstår jeg nu ganske vist en mand som med alvor og omhu værner statens interesser, og dette ideal kunne jeg naturligvis ikke vente at finde virkeliggjort i dette fedesvin, men jeg havde dog håbet at finde en mand der — om ikke andet — ligesom en træklods eller en stolpe, uden at vælte omkuld, kunne bære på maven et skilt med påskriften: "konsul"! [...]

Mens jeg så var i landflygtighed, skete der det, at alle de blodtørstige voldsmand, der svang deres banditsværd, blev afvæbnet.¹ Men du, galehuslem, hvad gjorde du? Mens alle rettænkende borgere lukkede sig inde på deres kamre og græd, mens der lød jamren fra alle templer og suk og klage fra alle huse, da mødtes du i en kærlig omfavelse med dette modbydelige skadedyr,² hvis liv er bedækket af de smudsigste udsvævelser, tilsølet af myrdede medborgeres blod, besudlet af enhver form for forbrydelse og bestialitet, og på den samme indviede plads,³ på selv samme plet og i selv samme øjeblik hævdede du dine blodpenge som ligbærer – ikke blot ved min, men ved hele fædrelandets begravelse.

Jeg holder det for overflødigt at udbrede mig om de følgende dages ædegilder, jublen og frydeskrigene i dit hus, de kæmpesold hvor du og dit kompagni af uhumske sviregaster drak jer fra sans og samling. Har du haft et ædru øjeblik i de dage? Har du foretaget dig noget af nogen art, der anstår sig for en fribåren mand? Eller overhovedet vist dig blandt folk? Og imens gjaldede sangen og drøuede bækkenerne i din kollegas⁴ hus, mens han selv uden en trevl på kroppen dansede solo for alle gæsternes øjne. Men ikke engang, mens han hvirvlede sig rundt i dansen, påkom der ham en frygtssom tanke på lykkens gækkende hjul. Men Piso her, der ikke kan hamle op med sin kollega i liderlig dekadent forfinelse eller har øre for den højere musik, lå og hyggede sig i sit grækerselskabs stinkende pøl. Midt i den almindelige landesorg var dette

¹ Før og mens Cicero var i landflygtighed, startede Clodius flere uroligheder i Rom. Under urolighederne angreb Clodius' bander og tæskehold politiske modstandere. I løbet af 57 f.Kr. blev banderne dog afvæbnet.

² Cicero sigter til Clodius, som Cicero altså påstår Piso stod i ledtog med.

³ Folkeforsamlingspladsen, hvor Clodius fik gennemført sine love

⁴ Cicero sigter til den anden konsul, Gabinius, der efter hans mening heller ikke var sit embede værdig i den periode.

drikkegilde en fabel over hele byen som et nyt lapithernes og kentaurnes gæstebud.⁵ De kvanta af drikkevarer han satte til livs var så enorme, at de kun kan sammenlignes med de mængder han brækkede op igen.

5 Og så drister du dig til – efter alt dette – at tale om din virksomhed som konsul. Du vover at nævne, at du har beklædt konsulatet i Rom! Hvad forstår du egentlig ved at være konsul? At have liktorer⁶ til sin rådighed? At gå i bredbræmmet toga?⁷ [...] Nej, du clodianske spytslikker det bør være således, at det, der gør en mand til konsul, det er mod, kløgt, troskab, alvor, vagtsomhed og omhu, vilje og pligtfølelse til at varetage en konsuls opgaver i deres fulde omfang, og det navnlig — hvad der ligger i ordet — ved at sørge for statens vel.

10

Cicero (*Pis.* 18-19; 21-23). Overs. O. Foss o.a.: *En Cicero Antologi*. Kbh. (1945). Lettere sprogligt revideret og anoteret af Jesper Rosenløv.

⁵ Hentydning til myten om kampen mellem det thessalske folk (lapitherne) og kentaurne ved Pirithous' bryllup, hvor kentaurne grundet fuldskab forgreb sig på kvinderne og de unge drenge.

⁶ *Liktorer*: betjente, der ledsagede konsulerne.

⁷ Togaen var den mandlige romerske nationaldragt. Senatorer (tidligere embedsmænd) havde som en udmærkelse en bred purpurfarvet bræmme på deres toga.